

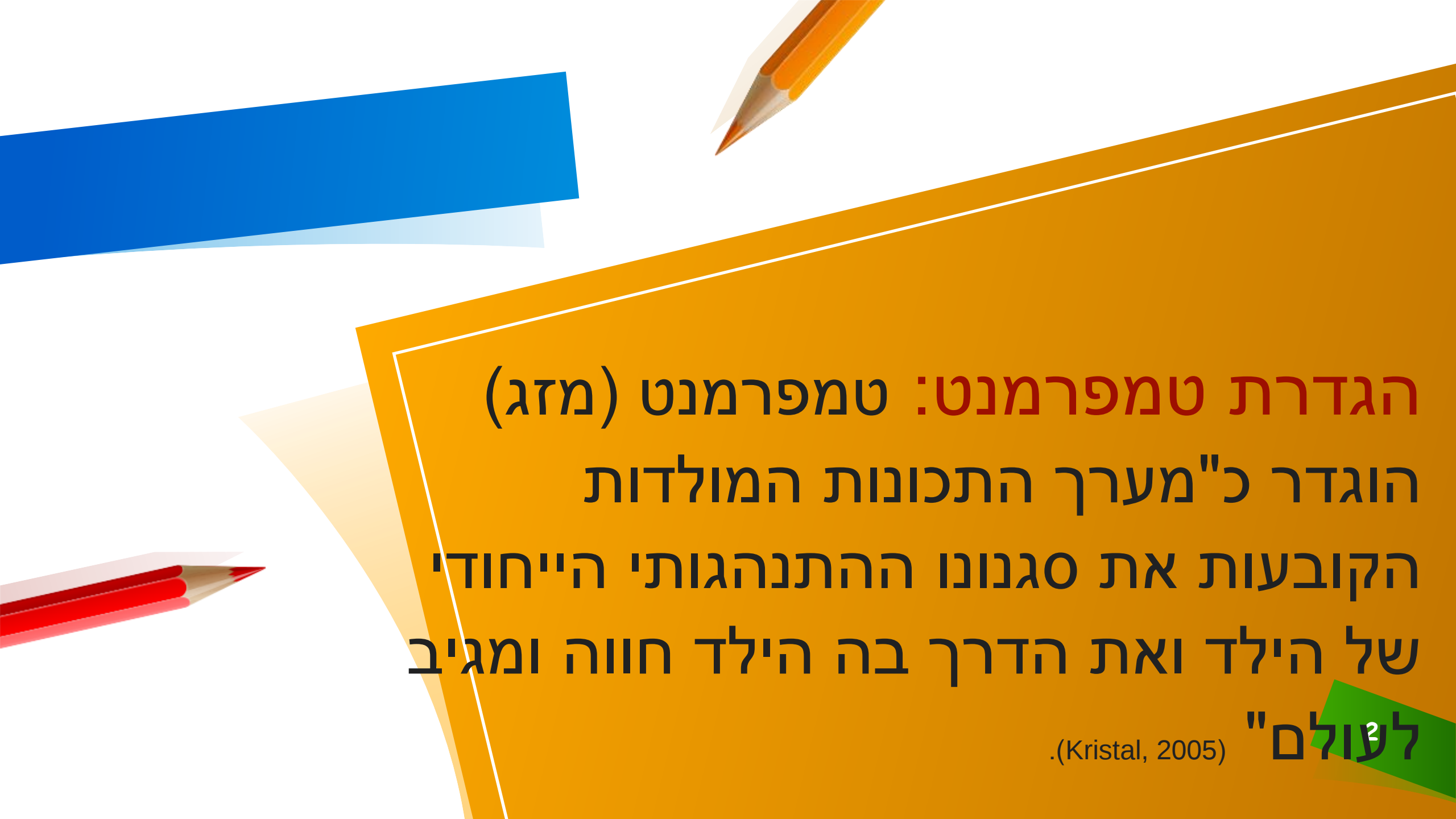

MONTH
20XX

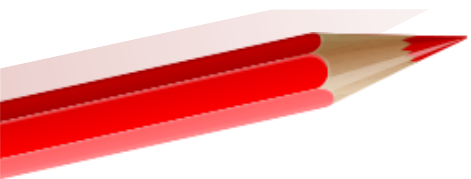
Temperament

Dr. Sausan Mazzawi Habib

הגדרת טמפרמנט: טמפרמנט (מזג)
הוגדר כ"מערך התכונות המולדות
הקובעות את סגנונו ההתנהגותי הייחודי
של הילד ואת הדרך בה הילד חווה ומגיב
לעולם"²
(Kristal, 2005).

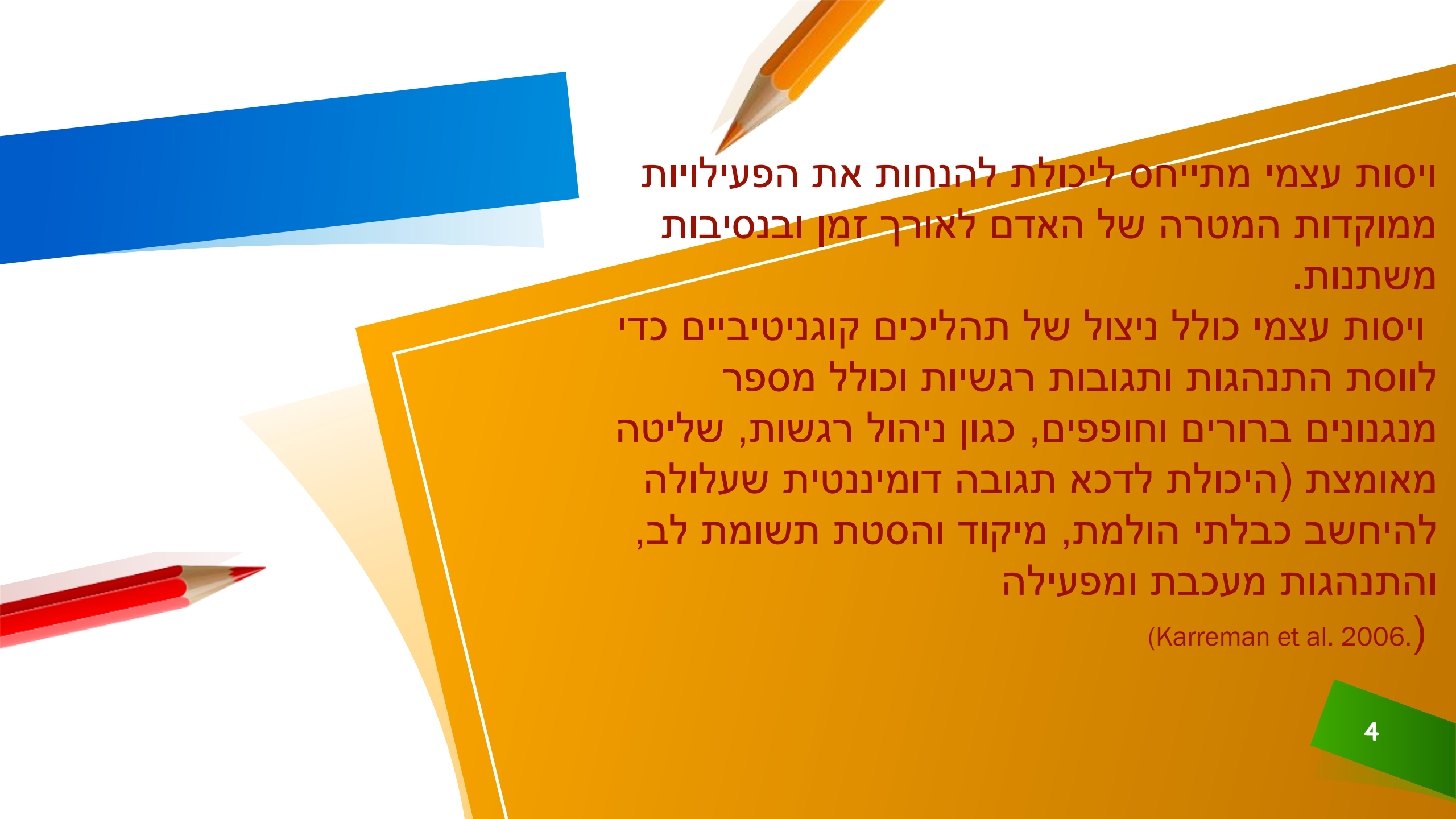
טמפרמנט

**הוגדר כביטוי שיש לו בסיס ביולוגי, הבדלים
אינדיבידואליים בתפקוד הבסיסי של מערכת העצבים
המרכזית, במיוחד ביחס ליכולת הוויסות העצמי של**

הפרט Rothbart, 1981

**משתני טמפרמנט עשויים לבוא לידי ביטוי לפחות
חלקית במונחים של עיבוד חושי ממשתנים**

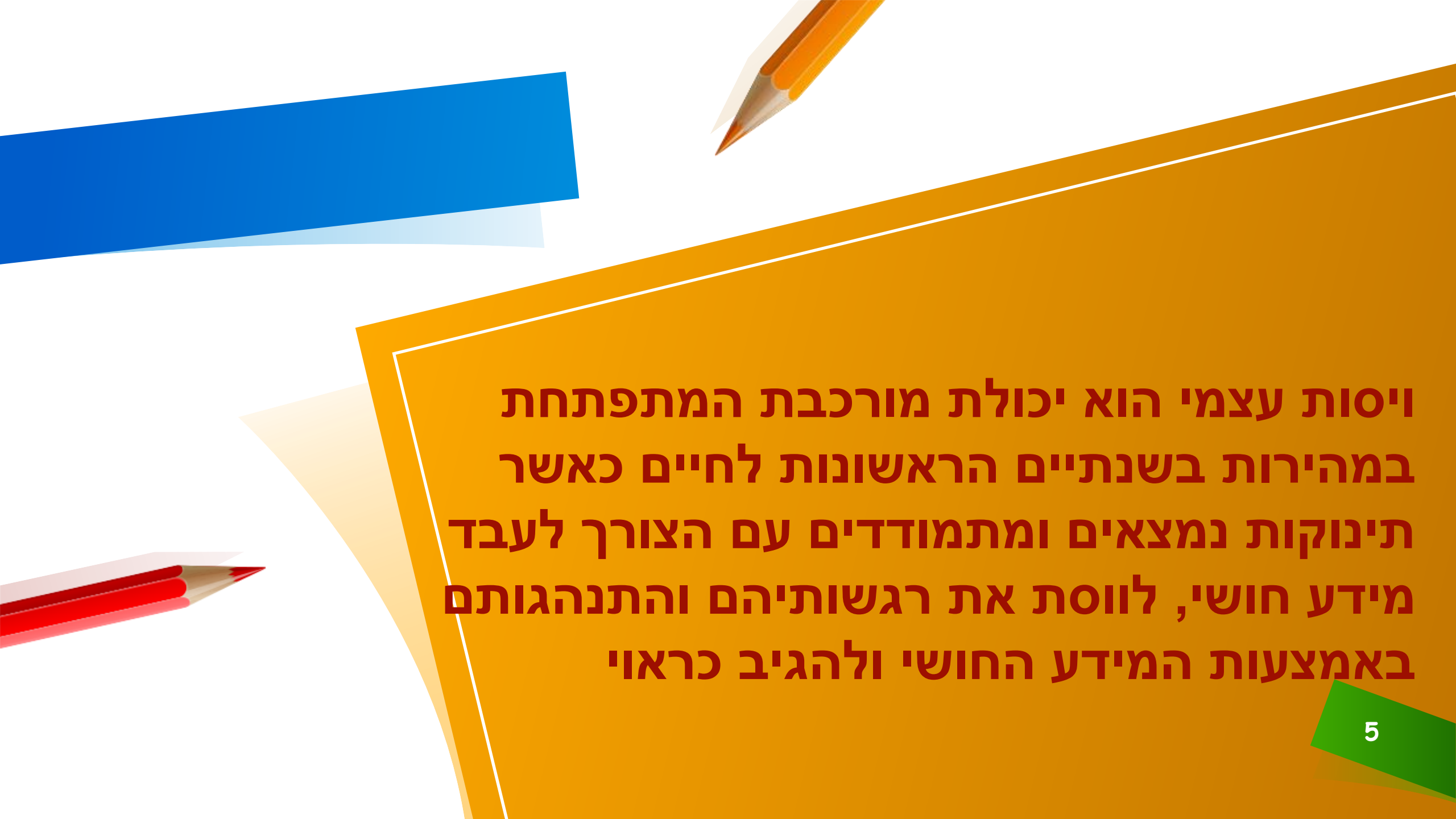
Barton & Robins, 2000

ויסות עצמי מתייחס ליכולת להנחות את הפעילויות
ממוקדות המטרה של האדם לאורך זמן ובנסיבות
משתנות.

ויסות עצמי כולל ניצול של תהליכים קוגניטיביים כדי
לווסת התנהגות ותגובות רגשיות וכולל מספר
מנגנונים ברורים וחופפים, כגון ניהול רגשות, שליטה
מאומצת (היכולת לדכא תגובה דומיננטית שעלולה
להיחשב כבלתי הולמת, מיקוד והסטת תשומת לב,
והתנהגות מעכבת ומפעילה

(Karreman et al. 2006.)

**ויסות עצמי הוא יכולת מורכבת המתפתחת
במהירות בשנתיים הראשונות לחיים כאשר
תינוקות נמצאים ומתמודדים עם הצורך לעבד
מידע חושי, לווסת את רגשותיהם והתנהגותם
באמצעות המידע החושי ולהגיב כראוי**

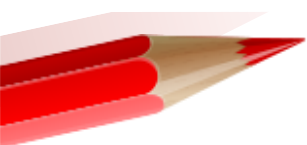
ישנם 9 מדדים לפיהם נקבע סוג המזג (Thomas, Chess & Birch, 1968) :

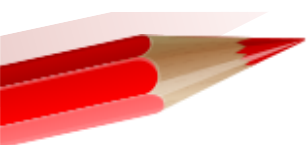
1. רמת פעילות: מדד זה מתייחס לפעילות המוטורית של הילד. האם הילד בתנועות מתמדת או שמא יש לו גישה רגועה?

יש ילדים שעד שהם "מתניעים" ורמת העוררות עולה, יעבור חצי יום.

הבדלי טמפרמנט בין הורה לילדים הם בעלי השפעה ניכרת על איכות החיים ועל
ההשתתפות של הילד בבית ובגן ושל המשפחה בחיי היום יום.

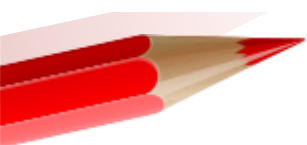

2. מחזוריות (קצב): מדד זה מתייחס לרמת היציבות והעקביות בתפקודים הביולוגיים של הילד, כגון עייפות, רעב, שינה, וכו'.

3. תגובות ראשוניות (התקרבות/התרחקות): מדד זה מתייחס לדרך בה הילד מגיב לראשונה למקומות/אנשים חדשים.

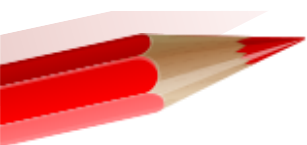

חלק מהילדים, בהעדר גירויים חדשים הם יחפשו גירויים-
הילדים ההיפר אקטיביים – שמים לב לגירויים מסביב ומחפשים גירויים בכל מערכות
התחושה
חשוב להתאים את הגרייה הסביבתית לדפוס הטמפרמנט, ילדים ש"מתחמם" לאט, לעומת
תינוק עם טמפרמנט קשה, שכל גירוי עלול להפריע לו

**4.הסתגלות: מדד זה מתייחס לכמות הזמן
הנדרשת לילד להסתגל ולהתאקלם לשינויים
(בניגוד לתגובתיות הראשונית).**

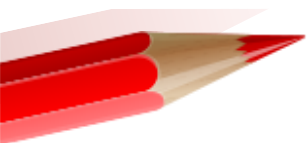
**5. עוצמתיות: מושג זה מתייחס לרמת
העוצמתיות של תגובת הילד, בין אם התגובה
שלילית או חיובית.**

6.מצב רוח:
מדד זה מתייחס לנטייה הכללית של הילד
להתנהגות שמחה או עצובה.

7.הסח דעת:

**מדד זה מתייחס לנטייה של הילד למוסחות דעת על-ידי
דברים אחרים סביבו.**

8. התמדה וטווח קשב:

מדד זה מתייחס ליכולת הילד ולאורך הזמן בו הילד יכול להישאר ממוקד במטלה ולחנות תסכולים

9. סף התגובה (רגישות סנסורית):

**מדד זה מתייחס לקלות בה שינויים בסביבה מפריעים
לילד.**

מאפיינים (מתאימים ל-65% מהילדים, לפי (Thomas & Chess 1977)

1. קל – 40% מהילדים – מסתגלים במהירות לחוויות חדשות, בדרך כלל בעלי מצב רוח חיובי ורגשות חיוביים..

2. קשה – 10% מהילדים – מאוד רגישים, עצבניים ובוכים הרבה. בעלי נטייה לשעות שינה ואכילה בלתי-סדירות.

3. מתחמם לאט – 15% מהילדים – בעלי רמת פעילות נמוכה, נוטים להסתגר מפני אנשים/מצבים חדשים. ←

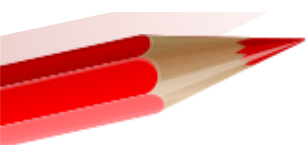
מחקרים מראים כי מאפייני טמפרמנט הינם יציבים לאורך הילדות. מאפיינים אלו נמצאו בילדים בכל התרבויות.

הילד הקל THE EASY CHILD
הטמפרמנט הנוח מאפיין את מרבית התינוקות (60-70 אחוזים), זהו מזג שמאפשר להורים דפוס יחסים נינוח ומקבל. שיעור גבוה של תינוקות אלו מוגדרים גם כבעלי דפוס התקשרות בטוחה

הילד "שמתחמם לאט" - THE SLOW TO WARM-UP CHILD

- לוקח לו זמן עד שיתרגל לסיטואציות
  - תינוק שעוצמת תגובתו למצבים שונים היא בד"כ נמוכה, שלא כמו הקשה.
  - תינוק שכל הפעילות שלו היא יחסית נמוכה
  - לא מגיב בעוצמות לשום דבר
  - לוקח לו זמן להסתגל למצבים חדשים אך לאחר שהסתגל הוא נינוח עם המצב.
  - מצב רוח חיובי בד"כ אך מתון.
-

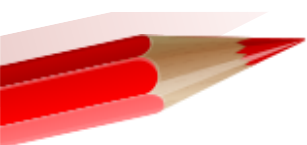

הילד הקשה (THE DIFFICULT CHILD)

• לעיתים קרובות מזהה הרוח שלילי

• מתוסכלים בקלות

• הריתמוס הביולוגי לא סדיר

• קשה לזהות מתי הם רעבים, מתי עייפים, מתי רוצים לשחק ולישון

• לרוב מתקשה להסתגל למצבים חדשים ומגיב כלפיהם באופן שלילי

טמפרמנט הסביר 9%-29% מהשונות במדדי שמחה של ילדים.
ילדים שהיו יותר חברותיים ופעילים ופחות ביישנים, רגשיים וחרדתיים,
היו יותר שמחים. תוצאות אלו דומות למחקרים אשר הראו קשר חזק בין
שמחה לסוג האישיות במבוגרים.

כמו כן, ילדים אשר דורגו יותר גבוה בסקאלת הפעילות במדד
הטמפרמנט, היו יותר שמחים.

